

सन २०१८-१९ करिता इको टुरिझम (राज्य) (२४०६-२२९५)
योजनेंतर्गत मौजे भुलेश्वर (माळशिरस) ता.पुरंदर जि.पुणे, मौजे
हिंगणे स.नं.१८ वनउद्यान, मौजे कोथरुड स.नं.१०२
वनउद्यान व भांबुर्डा मेंफको नं.९६ या निसर्ग पर्यटन स्थळाच्या
विकास कामांकरिता निधी वितरण करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग,
शासन निर्णय क्र.निसप-२०१९/प्र.क्र.१२६/फ-९
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२
दिनांक :- २६ मार्च, २०१९

वाचा :-

१. वित्त विभाग, शासन परिपत्रक क्र.अर्थसं-२०१८/प्र.क्र.६९/अर्थ-३, दिनांक ०२ एप्रिल, २०१८
२. वित्त विभाग, शासन परिपत्रक क्र.अर्थसं-२०१८/प्र.क्र.६९/अर्थ-३, दिनांक २५ जानेवारी, २०१९
३. वित्त विभाग, शासन परिपत्रक क्र.संकीर्ण-२०१९/प्र.क्र.१/२०१९/कोषा प्रशा-५, दि. ३१.०१.२०१९
४. वित्त विभाग, शासन परिपत्रक क्र.अर्थसं-२०१९/प्र.क्र.४२/अर्थ-३, दिनांक ०८ मार्च, २०१९
५. प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांचे
क्र.कक्ष १/पी/यो/चाबाप्र/प्र.क्र.४२/भाग-३/२३७२/२०१८-१९, दि. १६.०३.२०१९ रोजीचे पत्र.
६. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन विकास मंडळ, नागपूर यांचे पत्र क्र.कक्ष-२/यो/
भुलेश्वर/११३१/१८-१९, दिनांक १४.०३.२०१९
७. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन विकास मंडळ, नागपूर यांचे पत्र क्र.कक्ष-२/यो/ हिंगणे-
१८/११३४/१८-१९, दिनांक १५.०३.२०१९.
८. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन विकास मंडळ, नागपूर यांचे पत्र क्र.कक्ष-२/यो/
कोथरुड/११३६/१८-१९, दिनांक १५.०३.२०१९.
९. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन विकास मंडळ, नागपूर यांचे पत्र क्र.कक्ष-२/यो/ भांबुर्डा
मेंफको/११३७/१८-१९, दिनांक १५.०३.२०१९.

प्रस्तावना :-

सन २०१८-१९ करिता राज्य योजनेंतर्गत निसर्ग पर्यटन स्थळाचा विकास (२४०६- २२९५) या योजनेंतर्गत रुपये
७३९३.१५ लक्ष नियतव्यय आठमाही सुधारित अंदाज सन २०१८-१९ पत्रकानुसार मंजूर व अर्थसंकल्पित आहे. वित्त
विभागाच्या दिनांक ०८ मार्च, २०१९ रोजीच्या परिपत्रकान्वये सन २०१८-१९ करिता निधी वितरण /पुनर्विनियोजन
प्रस्तावाच्या अनुषंगाने निधीचे वितरण करण्यात यावे, असे आदेश आहेत. सदर निधी वितरित करतांना दिनांक
०२.०४.२०१८ च्या परिशिष्टातील अटीची पूर्तता व दिनांक २५.०१.२०१९ मधील सूचनांचे पालन करण्याचे कळविले
आहे. सदर योजनेंतर्गत आतापर्यंत विविध शासन निर्णयान्वये रु.४८९६.२१४२ लक्ष इतका निधी वितरीत करण्यात आला
आहे. आता सदर योजने अंतर्गत रु.२४९६.९३५८ लक्ष इतका निधी वितरीत करण्यासाठी शिल्लक आहे.

वित्त विभागाच्या दिनांक ३१.०१.२०१९ रोजीच्या परिपत्रकान्वये दिनांक ०१.०२.२०१९ नंतर कोणत्याही
खरेदीच्या प्रस्तावांना प्रशासकीय मान्यता देता येणार नाही अथवा प्रशासकीय मान्यता प्राप्त असेल तरीही निविदा
प्रसिध्द करता येणार नाही. मात्र दिनांक ०१.०२.२०१९ पूर्वी निविदा प्रसिध्द झालेल्या प्रकरणात पुढील सर्व प्रक्रीया पूर्ण
करता येतील असे विहित करण्यात आले आहे.

इको टुरिझम (राज्य) (२४०६-२२९५) योजनेअंतर्गत १) मौ.भुलेश्वर (माळशिरस) ता.पुरंदर, जि.पुणे २) मौजे हिंगणे स.नं.१८ वनउद्यान ३) मौजे कोथरुड स.नं.१०२ वनउद्यान व ४) भांबुर्डा मॅफको स.नं.९६ या निसर्ग पर्यटन स्थळांचा महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन मंडळाच्या कार्यकारी/तज्ञ समितीच्या सभेत मंजूर आराखडा दिनांक व वर्ष, आराखड्याची एकूण किंमत व सन २०१८-१९ करीता प्राप्त चालू बाब प्रस्ताव खालीलप्रमाणे आहे:-

अ.क्र.	निसर्ग पर्यटन स्थळ	मंजूर आराखडा दिनांक	वर्ष	मंजूर आराखडा एकूण किंमत (रुपये लाखात)	सन २०१८-१९ करीता प्राप्त प्रस्ताव (रुपये लाखात)
१	मौ.भुलेश्वर (माळशिरस) ता.पुरंदर, जि.पुणे	३०.११.२०१५	सन २०१३-१४ ते २०१८-१९ सहा वर्ष	३११.०९६	१३.०२
२	मौजे हिंगणे स.नं.१८ वनउद्यान	२०.०२.२०१८	सन २०१७-१८ ते २०१८-१९ दोन वर्ष	४८७.३७	४९.३९
३	मौजे कोथरुड स.नं.१०२ वनउद्यान	२०.०२.२०१८	सन २०१७-१८ ते २०१८-१९ दोन वर्ष	४९८.२७	१५.१४
४	भांबुर्डा मॅफको स.नं.९६	२०.०२.२०१८	सन २०१७-१८ ते २०१८-१९ दोन वर्ष	३६०.००	८४.३४१

व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन विकास मंडळ, नागपूर यांनी संदर्भ क्र.६,७,८ व ९ अन्वये निसर्ग पर्यटन स्थळांची शिफारस केलेली असून प्रस्तावातील कामांना सक्षम अधिकाऱ्यांनी तांत्रिक व प्रशासकीय मंजूरी दिल्याचे प्रपत्र “ब” मध्ये नमूद केले आहे. सदर प्रस्ताव संदर्भ क्र.५ च्या पत्रान्वये प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांनी प्रस्तावास शासन मंजूरी प्रदान करून BDS द्वारे अनुदान उपलब्ध करून देण्याबाबत विनंती केली आहे. त्यानुसार सदर कामासाठी अनुदान वितरीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधिन होती.

शासन निर्णय:-

प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांनी संदर्भ क्र.५ अन्वये शासनास सादर केलेला प्रस्ताव तसेच वित्त विभागाच्या संदर्भ क्र.१,२,३ व ४ येथील परिपत्रकान्वये दिलेल्या सूचना विचारात घेता प्रस्तावातर्गत मागणी लक्षात घेऊन, मुख्य वनसंरक्षक (प्रा.) पुणे यांचे नियंत्रणातील खालील तक्त्यात दर्शविण्यात आलेल्या निसर्ग पर्यटन स्थळांसाठी सन २०१८-१९ करीता सोबतच्या प्रपत्र - अ मध्ये नमूद केलेल्या कामाकरिता रु.१६१.८९१ लक्ष इतका निधी वितरीत करण्यास मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे:-

अ.क्र.	अमलबजावणी अधिकारी/ नियंत्रक अधिकारी	निसर्ग पर्यटन स्थळाचे क्षेत्र	सन २०१८-१९ करिता प्रस्तावित रक्कम (रु.लाखात)
१	मुख्य वनसंरक्षक (प्रा.) पुणे	मौजे भुलेश्वर (माळशिरस), ता.पुरंदर, जि.पुणे	१३.०२
२		मौ.हिगणे स.नं.१८ वनउद्यान	४९.३९
३		मौजे कोथरुड स.नं.१०२ वनउद्यान	१५.१४
४		भांबुर्डा मॅफको नं.९६	८४.३४१
	एकूण :-		१६१.८९१

उपरोक्त अनुदानाचा वापर करण्याच्या दृष्टीने (२४०६-२२९५) या लेखाशिर्षा अंतर्गत विहीत केलेल्या खालील अटी व शर्तीचे पालन करणे संबंधितावर बंधनकारक राहिल.

- सदर तरतूद खर्च करतांना वित्त विभागाने वेळो वेळी घालून दिलेल्या अटी व शर्तीचे पालन करावे.
- सदरहू निधी वितरित करण्यापूर्वी प्रस्तावानुसार योजनेतील निश्चित केलेल्या सर्व कामांना सक्षम अधिका-यांची तांत्रिक व प्रशासकीय मंजूरी प्राप्त आहे याची खात्री अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन विकास), म.रा. नागपूर यांनी करून घ्यावी.
- वाटप करण्यात येणा-या अनुदानातून खर्च करताना यामध्ये कोणतीही वित्तीय अनियमितता होणार नाही याची दक्षता घ्यावी. तसेच सदरहू कामे करतांना वन (संवर्धन) कायदा १९८० मधील तरतुदींचा भंग होणार नाही तसेच सर्वोच्च न्यायालय/उच्च न्यायालय/केंद्र शासनाच्या व्याघ्र संवर्धन प्राधिकरण यांनी दिलेल्या मार्गदर्शक सुचना/आदेशाची अवहेलना होणार नाही याची सुध्दा दक्षता घ्यावी.
- मुख्य वनसंरक्षक (प्रा.) पुणे यांनी संबंधित निसर्ग पर्यटन स्थळातील सदर कामांच्या अंदाजपत्रकांची पडताळणी मुख्य अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग यांचेकडून करून घ्यावी.
- केंद्र शासन व राज्य शासनाचे निसर्ग पर्यटन धोरणाशी अनुकूल राहतील अशीच कामे कार्यान्वित करावी.
- उपरोक्त कामे मंजूर अनुदानातून उपलब्ध मासिक निधी प्रवाहानुसार खर्च करण्यात यावा. यामध्ये कोणतीही वित्तीय अनियमितता होणार नाही याची दक्षता घेण्यात यावी. तसेच सदरहू विकासाची कामे सन २०१८-१९ या आर्थिक वर्षात पूर्ण करण्यात यावीत. सदरहू रक्कम खर्ची पडल्यानंतर त्याचे उपयोगिता प्रमाणपत्र शासनास सादर करावे.
- सर्व कामे दर्जेदार होतील याबाबत योग्य शासन कार्यप्रणालीचा वापर केला जाईल व कोणतीही अनियमितता होणार नाही तसेच सर्व कामांच्या गुणवत्तेबाबत वेळोवेळी आवश्यकतेनुसार तपासणी करावी या सर्व बाबींची संबंधित निसर्ग पर्यटन स्थळांची जबाबदारी संबंधित मुख्य वनसंरक्षक (प्रादेशिक) पुणे यांची राहिल.

८. शासन निर्णय दिनांक ०१ डिसेंबर, २०१६ नियम पुस्तिकेत नमुद केल्यानुसार तसेच उद्योग उर्जा व कामगार विभाग, शासन निर्णय दिनांक २४ ऑगस्ट, २०१७ मध्ये नमूद गव्हर्नमेंट ई-मार्केटप्लेस (GeM) पोर्टलची कार्यपद्धती नुसार निविदा प्रक्रियेत ई-निविदा प्रणालीचा वापर करावा.
९. सदर मंजूर कामामध्ये द्विरुक्ती होणार नाही आणि मंजूर कामांव्यतिरिक्त कोणत्याही नवीन बाबीवर /नवीन क्षेत्रावर/ नवीन कामांवर खर्च करण्यात येणार नाही तसेच कामात कुठलीही अनियमितता होणार नाही याची दक्षता घ्यावी.
१०. प्रस्तावित कामांमध्ये निसर्गपुरक असलेले साहित्याचा जास्तीत जास्त वापर करावा.
११. सदर खर्च वित्त विभागाच्या दिनांक ०२.०४.२०१८, २५.०१.२०१९, ३१.०१.२०१९ व ०८.०३.२०१९ च्या परिपत्रकातील व त्यासोबतच्या परिशिष्टामध्ये नमूद केलेल्या अटीची पूर्तता होईल, याची दक्षता घेण्यात यावी.
१२. शासन परिपत्रक क्र.वनबां-२०१९/प्र.क्र.२४/फ-९, दिनांक ३०.०१.२०१९ अन्वये वनविभागाकडून करण्यात येणाऱ्या कामाकरिता ई-निविदा प्रणालीचा वापर करणेबाबत दिलेल्या निर्देशाचे काटेकोरपणे पालन करण्यात यावे.
१३. सदर मंजूरीस शासन निर्णय क्रमांक एमएससी-२०११/प्र.क्र.१७८/फ-५, दिनांक ३०.९.२०११ च्या परिशिष्टात नमूद केलेल्या अटी व शर्ती बंधनकारक असतील.
१४. वितरित केलेला निधी मंडळे / महामंडळे यांच्या वा इतर बँक खात्यात, स्वयंप्रपंची लेख्यामध्ये अथवा सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडील ठेव अंशदान निधी मध्ये काढून ठेवता येणार नाही.

उपरोक्त खर्च मागणी क्रमांक सी-७, प्रधान शिर्ष २४०६, वनीकरण व वन्यजीवन, पंचवार्षिक योजनांतर्गत, राज्य योजनांतर्गत योजना, (०२) (०६) इको टुरिझम (राज्य) (२४०६-२२९५) या लेखाशिर्षाखाली सन २०१८-१९ करिता उपलब्ध होणाऱ्या अनुदानातून भागविण्यात यावा.

सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या दिनांक २५.०१.२०१९ च्या परिपत्रकान्वये तसेच वित्त विभागाच्या शासन निर्णय क्र.विअप्र/२०१३/प्र.क्र.३०/२०१३/विनिमय, भाग-२, दिनांक १७.४.२०१५ अन्वये विभागास प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारास अनुसरून निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१९०३२६१७३४९८६६१९ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नावाने,

(वि. वा. पाटील)
कार्यासन अधिकारी
महसूल व वन विभाग

प्रत :-

१. प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वनबल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
२. अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर

३. अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक तथा व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन विकास मंडळ, नागपूर
४. मुख्य वनसंरक्षक (प्रा.) पुणे
५. महालेखापाल-१/२ (लेखा परिक्षा/लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र राज्य, मुंबई / नागपूर.
६. सार्वजनिक बांधकाम विभाग (इमारत-३), मंत्रालय, मुंबई-३२.
७. वित्त विभाग, व्यय-१० कार्यासन, मंत्रालय, मुंबई-३२.
८. नियोजन विभाग (का-१४७५), मंत्रालय, मुंबई-३२.
९. कार्यासन अधिकारी, फ-२/ब-१ कार्यासन, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
१०. कार्यासन फ-९, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.(निवडनस्ती)

“परिशिष्ट - अ”

शासन निर्णय क्र.निसप-२०१९/प्र.क्र.१२६/फ-९, दिनांक २६ मार्च, २०१९ सोबतचे परिशिष्ट-अ

अ.क्र.	बाब निहाय कामे	रक्कम रु.लाखात
अ	मौजे भुलेश्वर (माळशिरस) ता.पुरंदर, जि.पुणे निसर्ग पर्यटन स्थळ (सन २०१८-१९)	
१	वनक्षेत्र-निर्माण केलेली हिरवळ, पाणी देणे, खते देणे इत्यादी	८.६९
२	पाईपलाईन करणे	१.३४
३	पेव्हिंग ब्लॉक टाकणे	२.९९
	(अ) एकूण:-	१३.०२
ब	मौ.हिंणगे स.नं.१८, वनउद्यान निसर्ग पर्यटन स्थळ (सन २०१८-१९)	
१	नक्षत्र वन तयार करणे	६.१९
२	औषधी वनस्पती वन	५.८०
३	जैवविविधता वन	६.१९
४	फुलपाखरु आकर्षिक करणारी रोपे लावणे	६.१९
५	संरक्षण व देखभाल	१.२५
६	बाल उद्यान लहान मुलांसाठी फायबरची खेळणी संच	५.००
७	प्राण्यांच्या प्रतिकृती करणे	३.००
८	निसर्ग पायवाट दुरुस्ती व बळकटीकरण करणे १ ते १५०० (१५०० रमी)	१५.७७
	(ब) एकूण:-	४९.३९
क	मौजे कोथरुड स.नं.१०२ वनउद्यान निसर्ग पर्यटन स्थळ (सन २०१८-१९)	
१	संरक्षण व देखभाल	१.२५
२	नक्षत्र वन तयार करणे	३.५४
३	वनक्षेत्रातील प्राचीन म्हातोबा मंदिराच्या पायवाट दुरुस्ती करणे	१०.३५
	(क) एकूण:-	१५.१४
ड	भांबुर्डा वनपरिक्षेत्रातील भांबुर्डा येथील मॅफको स.नं.९६,९७ निसर्ग पर्यटन स्थळ (सन २०१८-१९)	
१	निरीक्षण मनोरा (पॅगोडा) उभारणे	२.८०८
२	निरीक्षण मनोरा (पॅगोडा) लाकडी आभास देणे	२.९०२
३	निसर्ग परिचय केंद्र दुरुस्ती-०१	२.३४
४	निसर्ग परिचय केंद्र दुरुस्ती-०२	२.३२
५	निसर्ग परिचय केंद्रास सिलिंग करणे	२.५१
६	निसर्ग परिचय केंद्रासमोर फरशी बसविणे	२.८६

७	संरक्षण व देखभाल	२.५३
८	खुले मंच उभारणे	१२.५६०
९	जुनी इमारत दुरुस्ती करुन महिला प्रसाधनगृह (बाथरूम) म्हणून पर्यटकांसाठी उपयोगात आणणे	२.७९१
१०	जुनी इमारत दुरुस्ती करुन सुरक्षा चौकी म्हणून उपयोगात आणणे	२.३५
११	जुनी इमारत दुरुस्ती करुन भांडारगृह म्हणून उपयोगात करणे	२.४५९
१२	जुनी इमारत (पत्रा) दुरुस्ती करुन पर्यटकांसाठी उपयोगात आणणे	२.२४७
१३	जुनी इमारत (फॅब्रीकेशन) दुरुस्ती पर्यटकांसाठी उपयोगात आणणे	२.६६७
१४	जुनी इमारत (फर्शी) दुरुस्ती करुन पर्यटकांसाठी उपयोगात आणणे	२.२१९
१५	जुनी इमारत (पीलर्स) दुरुस्ती करुन पर्यटकांसाठी उपयोगात आणणे	२.९९९
१६	जुनी इमारत दुरुस्ती करुन महिला प्रसाधनगृह पर्यटकांसाठी उपयोगात आणणे	२.८८४
१७	जुनी इमारत दुरुस्ती करुन पुरुष प्रसाधनगृह (बाथरूम) पर्यटकांसाठी उपयोगात आणणे	१.६१०
१८	मुख्य रस्त्यावरुन कॅन्टीनकडे जाणारा रस्ता तयार करणे	२.९७
१९	नक्षत्रवनापासून टॉयलेटकडे जाणारा रस्ता तयार करणे	२.९८
२०	लाकडी आभासाचा पुल क्र.०१ लाकडी आभास देणे	२.१७
२१	लाकडी आभासाचा पुल क्र.०२ लाकडी आभास देणे	२.२७
२२	लाकडी आभासाचा पुल क्र.०३ लाकडी आभास देणे	२.१६
२३	निसर्ग पायवाटे लगत सुशोभीकरण करणे	८.४५
२४	जुनी इमारत दुरुस्ती करुन पुरुष प्रसाधनगृह म्हणून पर्यटकांसाठी उपयोगात आणणे	२.९८९
२५	जुनी इमारत भोवती (पेव्हिंग ब्लॉक बसवून बळकटीकरण) करुन पर्यटकांसाठी उपयोगात आणणे	२.२९६
	(ड) एकूण:-	८४.३४१
	(अ+ब+क+ड) एकंदर:-	१६१.८९१

*****